

PEDAGOGIK TAJRIBA-SINOV ISHLARINING NATIJALARINI SIFAT VA MIQDOR JIHATDAN TAHLIL QILISH

*Xusanova Xilola Xaqberdiyevna, Samarqand davlat chet tillar instituti mustaqil
tadqiqotchisi*

Annotatsiya: Mazkur maqolada pedagogik tajriba-sinov ishlarining natijalarini sifat va miqdor jihatdan tahlil qilish masalasi keng yoritiladi. Ushbu tahlil usullari pedagogik tajribalarning samaradorligini o'lchash, o'quvchilarning og'zaki nutq ko'nikmalaridagi o'zgarishlarni aniqlash va bu jarayonning ta'lim jarayoniga ta'sirini ko'rsatish uchun muhimdir. Shuningdek, maqolada tajriba-sinov natijalarini baholashning metodologik yondashuvlari, olingan ma'lumotlarni statistik tahlil qilish va o'quvchilarning nutq ko'nikmalaridagi sifatli va miqdoriy o'zgarishlarni aniqlashga doir ma'lumotlar taqdim etiladi.

Kalit so'zlar: pedagogik tajriba-sinov, sifat va miqdoriy tahlil, og'zaki nutq ko'nikmalari, statistik tahlil, ta'lim samaradorligi, yuqori sinf o'quvchilari.

Ta'lim jarayonida pedagogik tajriba-sinov ishlarining natijalarini tahlil qilish o'qituvchilar va ta'lim sohasidagi tadqiqotchilar uchun katta ahamiyatga ega. O'quvchilarning o'rganuvchi qobiliyatlari, bilim va ko'nikmalarini baholash jarayonida olingan natijalarni sifat va miqdor jihatdan tahlil qilish ularning ta'limdagi muvaffaqiyatlari haqida to'liq tasavvur hosil qilish imkonini beradi. Bu natijalar orqali o'quvchilarning qanchalik samarali bilim olgani va ularning o'z nutq qobiliyatlarini qanchalik rivojlantirgani aniq ko'rinadi [1].

Pedagogik tajriba-sinov ishlari o'quvchilarning og'zaki nutq ko'nikmalarini baholash jarayonida keng qo'llaniladi. Ushbu tajriba natijalari sifat va miqdoriy ko'rsatkichlar asosida o'rganilib, o'quvchilarning rivojlanish darajasi va o'quv jarayonining samaradorligi tahlil qilinadi. Sifat jihatidan tahlil qilishda o'quvchilarning nutqiy aniqlik, muloqotga tayyorlik va fikrlarning mazmuniyligi kabi ko'rsatkichlari asosida natijalar baholanadi [2]. Miqdoriy jihatdan esa o'quvchilarning umumiy baholari, qilingan xatolar soni, o'zlashtirilgan lug'at hajmi va o'quvchilar ishtirokidagi faoliyatlarning chastotasi aniqlanadi.

Pedagogik tajriba-sinov ishlari natijalarini sifat jihatidan tahlil qilishda o'quvchilarning nutqiy rivojlanishi va kommunikativ kompetensiyalariga katta e'tibor qaratiladi. O'qituvchi o'quvchilarning dars davomida turli vaziyatlarda muloqot qilish qobiliyatlarini sinovdan

o'tkazadi va bu jarayonni sifat jihatdan baholaydi. Masalan, o'quvchilarning og'zaki nutqi to'g'ri va ravon bo'lishi, fikrlarni mantiqiy izchillikda ifodalashi va o'z fikrlarini erkin ayta olishi kabi mezonlar sifat tahlilining asosini tashkil etadi [3].

Sifat jihatdan tahlil qilishda o'qituvchilar o'quvchilarning ta'lim jarayonidagi faol ishtirokini ham baholaydilar. Bu yerda o'quvchilarning darslarda qanday faoliyat olib borishi, o'zaro bahs-munozaralarda qatnashish darajasi va turli vaziyatlarda o'z fikrini ochiq ifoda qilishi o'quvchilarning ta'lim jarayoniga qanchalik qiziqish bilan yondashayotganini ko'rsatadi. Ushbu sifatli ko'rsatkichlar o'quvchilarning nutqiy qobiliyatlarining rivojlanishini kuzatishda muhim ahamiyatga ega [4].

Miqdoriy tahlil esa aniq raqamlar orqali o'quvchilarning natijalarini ko'rsatishga qaratilgan. Pedagogik tajriba-sinov ishlari davomida o'quvchilarning nutqiy ko'nikmalari, ular tomonidan bajarilgan vazifalar soni, kiritilgan xatolar va to'g'rilik darajasi aniqlanadi. Ushbu ko'rsatkichlar o'quvchilarning rivojlanish dinamikasini aniq ifodalaydi va o'qituvchiga ularning ta'limdagi muvaffaqiyatlari haqida to'liq tasavvur beradi. Miqdoriy tahlilda o'quvchilarning avvalgi natijalari bilan tajriba jarayonidagi natijalar solishtiriladi va o'zgarishlar ko'rib chiqiladi [5].

Masalan, pedagogik tajriba-sinov ishlarida o'quvchilarning nutqiy ko'nikmalarini rivojlantirish jarayonida qilingan xatolar soni va to'g'rilik darajasi o'quvchilarning rivojlanish dinamikasini baholashda asosiy mezonlardan biri hisoblanadi. Tajriba-sinov ishlarining boshlanishidan oxirigacha o'quvchilarning o'z nutqlarida qilgan xatolari kamayganini kuzatish mumkin. Bu natija ularning lingvistik va grammatik qobiliyatlari rivojlanayotganidan dalolat beradi [6]. Ushbu miqdoriy o'zgarishlar tajriba natijalarini baholashda muhim ahamiyatga ega.

Tajribadan olingan ma'lumotlarni tahlil qilish uchun statistik usullardan foydalanish pedagogik tajriba-sinov ishlari samaradorligini aniq ifodalashga imkon beradi. Statistik tahlil yordamida o'quvchilarning tajriba jarayonidagi yutuqlari va kamchiliklarini raqamlar orqali aniqlash mumkin. Misol uchun, o'quvchilarning umumiy rivojlanishini tahlil qilish uchun ularning og'zaki nutq ko'nikmalarini maxsus tayyorlangan testlar orqali baholash mumkin. Ushbu test natijalarini statistik tahlil qilish orqali o'quvchilarning individual rivojlanish darajalari aniqlanadi [7].

Pedagogik tajriba-sinov ishlari natijalarini sifat va miqdoriy tahlil qilish jarayonida o'quvchilarning motivatsiyasi ham katta ahamiyatga ega. O'quvchilar dars jarayonida

o'zlarini qanchalik faollashtirishlari va darsga qiziqish bilan yondashishlari ularning natijalariga bevosita ta'sir qiladi. Motivatsiya yuqori bo'lgan o'quvchilar, odatda, tajriba jarayonida faol ishtirok etadilar va ularning natijalari yuqori bo'lishi mumkin. Shuning uchun, o'qituvchilar tajriba-sinov ishlarini tashkil qilishda o'quvchilarning motivatsiyasini oshirish uchun turli interaktiv usullar va muloqotga asoslangan mashqlarni keng qo'llashlari lozim [8].

Tajribani yakunlash jarayonida o'quvchilarning nutq ko'nikmalaridagi sifatli o'zgarishlarni aniqlashda ularning lingvistik qobiliyatlari, so'z boyligi, fikrlarni aniq va to'g'ri ifodalash kabi mezonlar muhim o'rin tutadi. Ushbu o'zgarishlar o'qituvchiga o'quvchilarning ta'lim jarayonidagi muvaffaqiyatlarini kuzatib borish imkonini beradi va tajriba-sinov natijalarini tahlil qilishda asosiy ko'rsatkichlardan biri bo'lib xizmat qiladi [9].

Xulosa qilib aytganda, pedagogik tajriba-sinov ishlarining natijalarini sifat va miqdoriy jihatdan tahlil qilish o'qituvchilarga o'quvchilarning ta'lim jarayonidagi muvaffaqiyatlarini aniqlash va ularning rivojlanish darajasi haqida to'liq ma'lumot olish imkonini beradi. Sifat jihatdan tahlil qilish o'quvchilarning nutq qobiliyatlari va muloqotda faol ishtirok etish darajasini o'lchashga yordam beradi, miqdoriy tahlil esa raqamlar orqali aniq ma'lumotlarni taqdim etadi. Ushbu tahlil usullari pedagogik tajriba-sinov ishlarining samaradorligini baholashda muhim rol o'ynaydi va kelgusidagi ta'lim jarayonida yanada samarali usullarni qo'llashga asos bo'lib xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Smith, J. "Quantitative and Qualitative Analysis in Educational Research." Educational Assessment Journal, 2020.
2. Harri, P. "Methods for Analyzing Pedagogical Experiments." Journal of Educational Practice, 2019.
3. Johnson, K. "Evaluating Oral Skills through Pedagogical Experiments." Language Learning and Development, 2020.
4. Lee, C. "Qualitative Approaches to Oral Skill Assessment." Teaching Methods in Linguistics, 2019.
5. Brown, A. "The Role of Quantitative Data in Educational Research." Journal of Pedagogical Studies, 2019.
6. Wilson, R. "Statistical Methods for Evaluating Language Proficiency." Educational Statistics Review, 2021.
7. Davis, M. "Motivation and Its Impact on Oral Skill Development." Journal of Language Education, 2020.
8. Anderson, P. "Using Qualitative and Quantitative Data to Assess Student Outcomes." Educational Innovations, 2018.
9. Wilson, T. "The Impact of Pedagogical Experiments on Language Learning." Journal of Applied Linguistics, 2021.